

Vergaderjaar 2015–2016

26 488

Behoeftestelling vervanging F-16

Nr. 408

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 juni 2016

Zoals bekend werkt het *F-35 Joint Program Office* (JPO) aan de mogelijkheid van een meerjarige bestelling van F-35 toestellen, een *Block Buy*, om de stuksprijs verder te verlagen. Met deze brief informeer ik u over de stand van zaken, de verwachte vervolgstappen en de positie van Nederland.

Stand van zaken Block Buy

Tijdens de vergadering van het hoogste bestuursorgaan van het F-35 programma – de *JSF Executive Steering Board* (JESB) – eind maart jl. is de *Block Buy* uitvoerig aan de orde gekomen. Het F-35 JPO treft voorbereidingen voor twee scenario's. Eén scenario behelst een *Block Buy* van drie jaar met afleveringen in 2020 tot en met 2022. De Verenigde Staten sluiten dan vanaf afleverjaar 2021 aan. Het tweede scenario gaat uit van een *Block Buy* van twee jaar met afleveringen in 2021 en 2022 voor alle partners, inclusief de Verenigde Staten. Generaal Bogdan, de CEO van het JPO, heeft de partners en overige deelnemende landen gevraagd om in juli 2016 duidelijkheid te verschaffen over deelname aan de *Block Buy* en het aantal af te nemen toestellen. Vervolgens zal het JPO in overleg met de partners beoordelen of een *Block Buy* vanaf 2020 al aan de orde is. Zo ja, dan wordt een formele bevestiging van het aantal toestellen in september verwacht en zouden de contractonderhandelingen in 2018 kunnen worden voltooid. Op dit moment is er dus nog geen zekerheid over een *Block Buy* dit jaar.

De uiteindelijke korting op de toestelprijs is afhankelijk van het aantal toestellen en het resultaat van de contractonderhandeling. Het JPO heeft de firma RAND gevraagd onderzoek te doen naar de besparingsmogelijkheden. Er zijn nog geen definitieve gegevens beschikbaar, maar de verwachting is dat alleen de *Block Buy* al kan zorgen voor een besparing van tussen de 2 en 4 procent per toestel. Tegelijkertijd voert het JPO ook andere kostenbesparende maatregelen uit.

Bestelling en financiële verplichtingen

De manier van bestellen bij de *Block Buy* zal naar verwachting slechts beperkt verschillen van de huidige werkwijze. Wel wordt het minder eenvoudig om de aantallen toestellen binnen de *Block Buy* te veranderen. Het aantal toestellen wordt immers voor meerdere jaren opgegeven. Het JPO onderzoekt wel of het mogelijk is opties op toestellen te nemen, zodat er enige flexibiliteit blijft bestaan.

Het aangaan van de financiële verplichtingen blijft in de *Block Buy* een jaarlijkse aangelegenheid per productieserie. Defensie zal dus ongeveer twee jaar voor het afleverjaar van de toestellen termijndollars kopen. De momenten waarop Defensie financiële verplichtingen moet aangaan veranderen niet. Hetzelfde geldt voor de bestellingen van de onderdelen met een lange levertijd¹. Om een besparing in de *Block Buy* mogelijk te maken hebben de fabrikanten wel geld nodig voor de aanschaf van grotere hoeveelheden onderdelen en materialen. Daarom zullen de partners vooraf verplichtingen van ongeveer vier procent van de verwachte contractwaarde van een productieserie moeten aangaan.

Standpunt Nederland

Defensie zal in juli het JPO duidelijkheid moeten verschaffen over het aantal Nederlandse toestellen in een *Block Buy*. In de D-brief van 15 december 2014² is reeds gemeld dat als het mogelijk wordt in één keer voor meer jaren toestellen te bestellen, waardoor de stuks prijs naar verwachting lager is, Nederland daarvan gebruik wil maken. Die mogelijkheid dient zich nu aan. Defensie handhaaft het invoerschema van toestellen zoals in de D-brief beschreven, maar wil zo mogelijk gebruikmaken van opties. Defensie zal dan in 2020 tot en met 2022 jaarlijks acht toestellen afnemen, waarvan er elk jaar twee als optie zijn aangemerkt. Of Defensie werkelijk alle 24 toestellen op deze wijze kan afnemen, zal mede afhankelijk zijn van de uiteindelijke kostenbesparing en de ontwikkeling van de dollarkoers.

Als de *Block Buy* dit jaar niet doorgaat, blijft het in maart jl. bevestigde aantal van acht toestellen – te leveren in 2020 – ongewijzigd (Kamerstuk 26 488, nr. 401). Ik zal u na het zomerreces opnieuw informeren.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert

---

¹ Zie ook de brief van 12 februari jl., Kamerstuk 26 488, nr. 401

² Kamerstuk 26 488, nr. 369